

Sejem gozdne mehanizacije Elmia Wood Trend v evropskem gozdarstvu – manjši stroji za sečnjo in spravilo ter skrb za okolje

Švedski kraj Jönköping je od 2. do 4. junija 2022 gostil največji sejem gozdne mehanizacije v Evropi Elmia Wood. Predstavilo se je 270 razstavljalcev iz 22 držav, med njimi tudi pet slovenskih podjetij s področja gozdarske opreme in mehanizacije. V treh dneh si je sejem ogledalo 26.000 obiskovalcev, ki so prehodili skoraj štiri kilometre dolg razstavni krog. Na sejmu so predstavljali štiri glavne sklope: gozdno mehanizacijo, daljinsko zajemanje podatkov – Drone Zone, orodja s področja obdelave lesa ter inovativne gozdarske prakse Elmia Wood Innovation Award. V sklopu spremljevalnega programa so potekali: odprto skandinavsko prvenstvo v sekaških športih TIMBERSPORTS®, odprte konference ter delavnice o prihodnosti gozdarstva, gozdnega prostora in njegovega razvoja v luči podnebnih sprememb Wood Innovation Loop.

Največjega evropskega gozdarskega sejma se je udeležila tudi skupina zaposlenih družbe Slovenski državni gozdovi (SiDG). Najbolj nas je presenetilo, da so na sejmu predstavljali predvsem manjšo mehanizacijo, ki je prilagojena gospodarjenju v zasebnih gozdovih in v tanjših sestojih iglavcev. Očitno je bilo, da so razstavljalci nagovarjali predvsem za evropske razmere manjše lastnike gozdov in lastnike, ki se hkrati ukvarjajo z gozdarstvom in kmetijstvom. Na drugi strani se je izkazalo, da na sejmu ni bilo večjih proizvajalcev strojne sečnje, kot so John Deere, Ponsse in Komatsu. Prav tako ni bilo nobenega proizvajalca za žičničarsko spravilo lesa. Glede na to, da je bil to prvi večji sejem po odpravi ukrepov za preprečevanje širjenja koronavirusne bolezni, lahko rečemo tudi, da smo pričakovali večje sejmišče.

Slika 1: Manjši stroj za izvoz lesa s procesorsko glavo (harwarder) (foto: D. Južnič, B. Cerjak)

Gozdarstvo v času in prostoru

Najbolj so bili opazni manjši stroji za sečnjo in spravilo ter izvoz lesa; to so bili stroji širine do okoli 1,8 metra, dolžine pet do šest metrov in teže do štiri tone. Večina jih ima pogon 8 x 8. Omenjena mehanizacija se uporablja predvsem za sečnjo in spravilo tanjših dreves, ki imajo do 25 centimetrov premera. Primerna je za ravninski teren oziroma pobočja z manjšimi nakloni. Cena takšnih strojev se giblje od 25.000 evrov.

Kar nekaj je bilo tudi mehanizacije, ki se uporablja skupaj s kmetijskimi traktorji. Taki so predvsem vitli s tritočkovnim vpetjem in gozdarske traktorske prikolice. Nišo gozdarskih vitlov so zapolnili predvsem slovenski proizvajalci: Vitli Krpan, Tajfun Planina in Uniforest. Glede na velikost sejma in število razstavljalcev smo lahko ugotovili, da so vodilni svetovni proizvajalci klasičnih vitlov prav omenjena slovenska podjetja, saj na sejmu niso imela resne konkurence iz drugih držav. Na sejmu je bilo razstavljenih tudi veliko gozdarskih traktorskih prikolic različnih velikosti in proizvajalcev.

Na področju sadik in zaščite sadik smo opazili bistveno večji poudarek, kot smo ga navajeni pri nas. Predstavljalo se je veliko dobaviteljev sadik smreke in bora, kar kaže, da je ta tržna niša za Švedsko bistveno pomembnejša kot pri nas. Pester je bil tudi nabor zaščitnih sredstev pred žuželkami, objedanjem, gnitjem itn.

Na področju motornih žag in zaščitne opreme ni bilo večjih novosti. Glavna proizvajalca ostajata Stihl in Husqvarna, pozornost pa je vzbudila predvsem velika izbira električnih motornih žag.

Predstavitev stare mehanizacije in opreme

Med zanimivejšimi deli sejma je bila predstavitev starejše mehanizacije in opreme, ki je bila v rabi pri sečnji in spravilu na Švedskem. Na poligonu so aktivno vozili tri starejše traktorje. Predstavili so tudi starejše motorne žage, v enem izmed šotorov pa je bila na ogled celo tehnika izdelave kamnitih sekir in drugega enostavnega orodja.

Slika 2: Prikaz muzejskih strojev za spravilo lesa (foto: D. Južnič, B. Cerjak)

Če primerjamo letošnjo izvedbo sejma na Švedskem s tistimi v preteklosti, lahko ugotovimo, da je bilo razstavljalcev manj. Manj je bilo tudi obiskovalcev. Leta 2017 je bilo namreč na Elmii več kot 550 razstavljalcev iz več kot petdesetih držav in 50.000 obiskovalcev, na letošnjem sejmu pa polovico manj. Kljub temu je na sejmu lahko vsak obiskovalec dobil občutek, v katero smer se razvija sodobno gozdarstvo. Ob neprikritem razočaranju, da se sejma niso udeležili največji proizvajalci gozdarske mehanizacije, se je treba zavedati, da je sejem postavljen v naravno okolje in da so vsi razstavljalci izvajali prikaze v živo v gozdu ali na improviziranih skladiščih.

Na sejmu je sodelovalo tudi pet slovenskih podjetij – Vitli Krpan, Tajfun Planina, Tajfun Liv, Uniforest in Veriga Lesce, ki so ugotavljali, da jim prisotnost na tem sejmu prinaša večjo konkurenčnost, prepoznavnost in s tem tudi uspešnejše poslovanje.

Iz tistega, kar smo videli, je mogoče sklepati, da gredo trendi sodobnega gozdarstva v strojno sečnjo, da so stroji, ki so temu namenjeni, vedno manjši, in da vse več raznovrstnih strojev ter pripomočkov poganja električna energija. Opaziti je bilo tudi veliko strojev za predelavo gozdnih

lesnih sortimentov v biomaso. Skrb za okolje je bilo mogoče opaziti na vsakem koraku; od prikazov pridobivanja električne energije iz naravi prijaznih virov do predstavitve vozil na električni pogon, za katere je značilno, da so manjša in tako povzročajo tudi manjše obremenitve za okolje.

Ali je trend prevladujoče uporabe strojne sečnje mogoče prenesti tudi v Slovenijo? Smo že pripravljeni na ekološki prehod? Zagotovo bi lahko postopoma prešli na uporabo tovrstne tehnologije in izrabo naravnih virov, vendar omejeno glede na razmere v slovenskih gozdovih, reliefne značilnosti, značilnosti tal in konec koncev tudi upoštevajoč našo miselnost. Z vidika zdravja in varstva pri delu vsekakor velja slediti trendu uporabe strojne sečnje, pri čemer pa je treba paziti na ohranitev kakovosti pridobivanja gozdnih lesnih sortimentov. Uvajanje strojne sečnje mora biti premišljeno in postopno ter potekati v sodelovanju z drugimi deležniki, predvsem Zavodom za gozdove Slovenije.

Več o sejmu Elmia Wood boste lahko prebrali v prihodnji številki Gozdarskega vestnika.

Matija ŠPACAPAN, Bojan CERJAK,
Damjan Južnič, Andrej KRIŽ